

ЦАР САМУИЛ В ЗАЩИТА НА БЪЛГАРСКОТО ЦАРСТВО

Победата на Византия през 971 г. не била краят на Българското царство. В западните области боярите поверили властта на синовете на комит Никола, които оглавили съпротивата срещу завоевателните стремежи на Византийската империя.

Десетилетният двубой с Византия

Братята Давид, Мойсей, Арон и Самуил били близки родственици на царската династия, а баща им – управител на областта около Средец (дн. София). За няколко години те успели да отвоюват много от завладените български земи. Но още в началото на ожесточената война Давид и Мойсей загинали. Арон бил заподозрян в измяна и убит по заповед на Самуил. В тези тежки за държавата времена като смел и решителен военачалник се открил Самуил ①.

Новият император Василий II бил твърдо решен да завладее цяла България. През 986 г. той без успех обсадил Средец, но по пътя назад армията му била разгромена в прохода Траянови врата. След тази решителна победа Самуил освободил Велики Преслав, Плиска и земите до р. Дунав. Българите не изменили на своя царски род – Самуил заел престола през 997 г. след смъртта на цар Борис II и брат му Роман. Столица на Българското царство станал град Охрид ④, ⑥.

След освобождаването на Източна България цар Самуил се насочил на югозапад – той поставил под своя власт сърбите, важното пристанище Драч на Адриатическо море и други земи на юг ③.

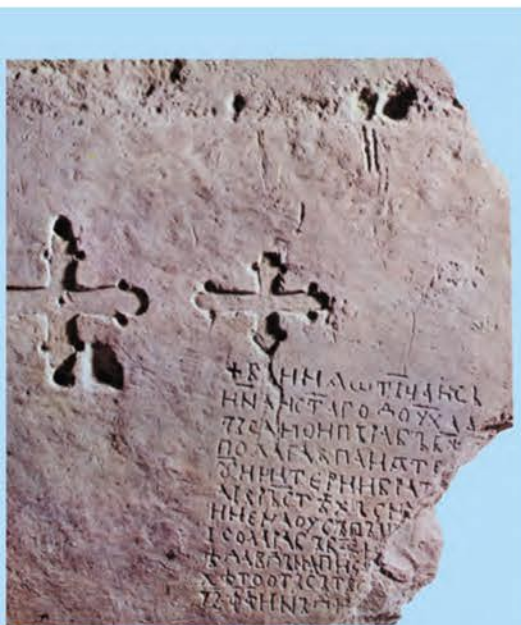
В началото на XI в. съотношението на силите се променило в полза на Византия. Тя превъзхождала Българското царство по своето население, стопанство и военни сили. Император Василий II започнал постоянни походи в българските земи, покорявайки градове и области. Някои бояри се предавали, но повечето оставали непреклонни – Кракра Пернишки, Ивац, Никулица и др.

През 1014 г. в битката при с. Ключ, Петричко, българите понесли най-тежкия удар – 15 хиляди войници паднали в плен и били ослепени по заповед на императора. Жестокостта му спечелила грозното прозвище Българоубиец. При вида на воините си цар Самуил получил сърдечен удар и починал в своя дворец в Преспа ②.

Краят на Първото Българско царство

Самуиловият син Гаврил Радомир управлявал по-малко от година и бил убит от своя братовчед Иван Владислав. Новият цар се сражавал упорито, строил крепости, но не можел да спре византийското настъпление ⑤. Територията на царството била смалена, много градове и села били опустошени. Враждата между потомците на цар Самуил и на брат му Арон допълнително отслабила Българското царство. През 1018 г. цар Иван Владислав загинал, а най-видните бояри се предали. Императорът триумфално влязъл в столицата Охрид. Скоро угаснали и последните огнища на съпротивата в планините на днешна Албания.

След повече от четири десетилетия на героична борба, през 1018 г. Българското царство било завладяно от Византия. Българите съхранили своите традиции и спомена за поиналната си държава, които подхранвали стремежа им към независимост.

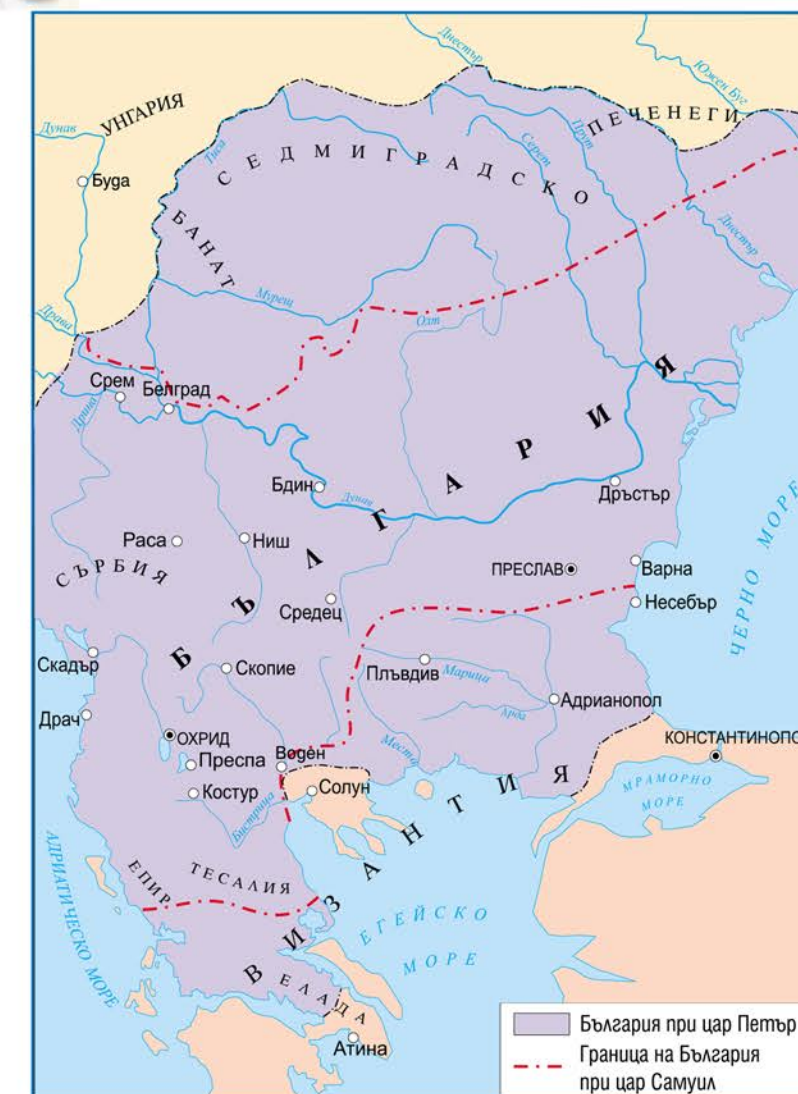

1 **Нагпис на цар Самуил (997–1014)** (фрагмент). Открит в с. Герман край Преспанското езеро (дн. Гърция).

2 **Останки от базиликата „Св. Ахил“**. В нея бил погребан цар Самуил. Намира се на остров в Преспанското езеро (дн. Гърция). В гр. Преспа били построени дворец и църкви.

3 България в края на X – началото на XI в.

4

4 **Самуиловата крепост в Охрид** (дн. Македония). Възстановка

Въпроси и задачи

1. Какви цели си поставили синовете на комит Никола, когато поели властта в държавата в свои ръце?
2. С какви държавнически и човешки качества се откроявал цар Самуил?
3. Разкажете за освобождаването

то на източните български земи и военните действия на цар Самуил до 1014 г.

4. Посочете доказателство за усилията на цар Иван Владислав да отбранява България.

5. Опишете последната столица на българската държава до 1018 г.

5

5 **Нагпис на цар Иван Владислав (1015–1018), открит в Битоля, 1015 г.** ...Обнови се тази крепост, зидана и правена от Иоан, самогържец български... Тази крепост бе направена за убежище и за спасение и за живота на българите... Този самогържец беше българин по род, внук на Никола... син на Арон, който е брат на Самуил.

6

Описание на Охрид от византийския писател Йоан Скилица, XI в.

Градът Охрид, разположен между два високи хълма до голямото езеро... е главният град на цяла България. Там се издигат дворците на българските царе и там се намират скрити в съкровищницата техните богатства... диадеми (корони), покрити от край до край с бисери и скъпоценни камъни, тържествени облекла, целите извезани със злато, много още други скъпи украшения и златни монети...

Открийте сами

Като използвате текста на урока и документите, посочете на картата в кои селища се откриват следи от последните владетели на България до 1018 г.